

Sygn. akt III AUa 510/19

POSTANOWIENIE

Dnia 14 czerwca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach

III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący	SSA Marek Procek (spr.)
Sędziowie	SSA Jolanta Pietrzak SSO del. Beata Torbus
Protokolant	Elżbieta Szewczyk

po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym

sprawy z odwołania J. K. (J. K.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. o prawo do emerytury, o ustalenie kapitału początkowego na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w Częstochowie z dnia 17 grudnia 2018r. sygn. akt IV U 357/18

postanawia:

uchylić zaskarżony wyrok i umorzyć postępowanie.

/-/SSA J.Pietrzak /-/SSA M.Procek /-/SSO del. B.Torbus Sędzia Przewodniczący Sędzia

Sygn. akt III AUa 510/19

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 17 grudnia 2018 roku Sąd Okręgowy w Częstochowie zmienił decyzje organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. z dnia 8 listopada 2017 roku (odmawiającą ubezpieczonemu J. K. prawa do emerytury) oraz z dnia 16 listopada 2017 roku (odmawiającą ustalenia ubezpieczonemu J. K. kapitału początkowego) i zobowiązał organ rentowy do przeliczenia kapitału początkowego oraz emerytury ubezpieczonemu przy uwzględnieniu okresu zatrudnienia ubezpieczonego od 7 sierpnia 1969 roku do 7 czerwca 1976 roku oraz od 20 sierpnia 1976 roku do 31 października 1976 roku w Szkole Podstawowej w Ż. w wymiarze pełnego etatu.

Sąd Okręgowy ustalił, iż ubezpieczony J. K., urodzony(...)

(...), w dniu 5 września 2017 roku złożył wniosek o emeryturę, na podstawie art. 24 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Następnie decyzją z dnia 16 listopada 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił ustalenia kapitału początkowego, ponieważ wnioskodawca nie udowodnił okresów składkowych przebytych przed 1 stycznia 1999 roku, zaś w decyzji z dnia 8 listopada 2017r. odmówił ubezpieczonemu prawo do emerytury.

W uzasadnieniu decyzji wskazano, iż zgodnie z art. 24 ustawy emerytalnej, ubezpieczonemu urodzonemu po 31 grudnia 1948 roku emerytura przysługuje po osiągnięciu wieku emerytalnego wynoszącego co najmniej 65 lat dla mężczyzn. Do obliczenia emerytury przyjmuje się kwotę składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego

z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego podjęto wypłatę emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy podzielenia emerytury przez najkorzystniejsze średnie dalsze trwanie życia. Zakład odmówił przyznania emerytury, ponieważ nie ustalono dla ubezpieczonego kapitału początkowego i nie posiada od żadnych składek zgromadzonych na koncie w okresie od 1 stycznia 1999 roku

do 31 sierpnia 2017 roku Według informacji posiadanej przez organ rentowy od 1 stycznia 1999 roku wnioskodawca nie pozostawał w zatrudnieniu.

Ubezpieczony zaskarżył obie decyzje, podnosząc, iż po złożeniu wniosku o emeryturę załączył 33 sztuki oryginalnych dokumentów w postaci: umów o pracę, świadectw pracy, wymiarów uposażenia, uzupełniając następnie o 4 sztuki druków Rp7 i jedno świadectwo pracy.

Sąd Okręgowy, przywołując przepisy art. 24 ust. 1, art. 25 ust. 1 i art. 173–175 ustawy emerytalnej, podniósł, że w następstwie postępowania wyjaśniającego, organ rentowy przyjął, że ubezpieczony po 31 grudnia 1998r. nie zgromadził na koncie żadnych składek na ubezpieczenie społeczne. Według organu rentowego ubezpieczony takich okresów należycie nie udowodnił, gdyż złożona dokumentacja stanowi kopie lub zawiera braki uniemożliwiające uwzględnienie wskazanych przez ubezpieczonego okresów. I tak, organ rentowy nie zaliczył ubezpieczonemu okresów od 7 sierpnia 1969 roku do 7 czerwca 1976 roku oraz

od 20 sierpnia 1976 roku do 31 października 1976 roku z tytułu zatrudnienia w Szkole Podstawowej w Ż., podnosząc, iż przedłożone świadectwo pracy, wystawione dnia 30 października 1976 roku, nie zostało opatrzone pieczęcią imienną kierownika zakładu pracy lub upoważnionego pracownika, dlatego nie może stanowić środka dowodowego w sprawie.

Ponadto, druki Rp – 7 z dnia 26 września 2017 roku (wydany przez Szkołę Podstawową im.(...) w Ż.) i z dnia 26 września 2017 roku (wystawiony przez Urząd Miasta i Gminy w Ż.), potwierdzające zatrudnienie we wskazanym okresie, nie zawierają informacji o wymiarze czasu pracy od 1 września 1981 roku

do 31 sierpnia 1985 roku i od 2 września 1985 roku do 31 sierpnia 1986 roku z tytułu zatrudnienia w Zasadniczej Szkole (...) w Ż..

Przedłożone świadectwo pracy z dnia 29 września 2017 roku, wystawione przez Zespół Szkół (...) w Ż., nie zawiera informacji

o wymiarze czasu pracy. W dokumencie podano, że ubezpieczony pracował 4–6 godzin tygodniowo lecz nie podano informacji jaką część etatu stanowiły przepracowane godziny.

Informacji o wymiarze czasu pracy brak również na druku Rp–7 z dnia 20 września 2017 roku, wydanym za ten okres zatrudnienia.

Sąd Okręgowy podniósł, że zgodnie z art. 6 ustawy emerytalnej, okresami składkowymi są okresy zatrudnienia w wymiarze nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy przypadające przed dniem 15 listopada 1991 roku, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne

Jednocześnie Sąd ten wskazał, iż w dniu 7 sierpnia 1969 roku została zawarta umowa o pracę pomiędzy ubezpieczonym a Wydziałem Oświaty i Kultury (...) w O., informująca o przyjęciu do pracy od 1 września 1969 roku na czas odwołania w Szkole Podstawowej w Ż..

W dniu 20 października 1969 roku ubezpieczony zawarł umowę o pracę z Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w O., świadcząca o przyjęciu do pracy od 1 września 1969 roku do 31 sierpnia 1970 roku w Zasadniczej Szkole (...) w Ż..

W dniu 1 września 1970 roku ubezpieczony zawarł umowę o pracę z Wydziałem Oświaty i Kultury (...) w O., informująca o przyjęciu od 1 września 1970 roku

do 31 sierpnia 1971 roku w Zasadniczej Szkole (...) w Ż.. Łącznie praca była świadczona do 1986 roku. Przed 1981 rokiem ubezpieczony pracował w Szkole Podstawowej i Zasadniczej Szkole Górniczej, Technikum Rolniczym w N.. Tam pracował krótko, ponieważ przeszedł do resortu. ZUS uznał tylko lata służby, czyli 13 lat i 9 miesięcy. Ubezpieczony nie mógł otrzymać emerytury policyjnej ponieważ nie miał przepracowanych 15 lat. Ubezpieczony ma książeczkę ubezpieczeniową, w której również jest podpis tej samej osoby, która wydawała świadectwo pracy. W latach 1985-1986, za zgodą komendanta, pracował w Szkole Rolniczej i to były nadgodziny. Tych godzin też nie wliczono. W tym czasie pracował początkowo do 1976 roku, miał 12 godzin w Zasadniczej Szkole Rolniczej, a wymiar w Szkole Podstawowej był 26. W latach 70-tych pracował 26 godzin i tyle wynosił etat tygodniowo. Był to pełny wymiar etatu. W latach 1981 – 1986 pracował też w niepełnym wymiarze godzin 7–6 godzin tygodniowo.

Zdaniem Sądu Okręgowego odwołanie ubezpieczonego zasługuje na uwzględnienie w zakresie zaliczenia mu do KPU okresów ujętych w załączonych świadectwach pracy, bowiem w świetle przedstawionych dokumentów i wyjaśnień ubezpieczonego nie ma podstaw prawnych do kwestionowania zatrudnienia w latach pominiętych przez ZUS.

W ocenie tegoż Sądu brak pieczętki imiennej kierownika zakładu nie był wymagany do potwierdzenia zatrudnienia w latach 1950-1990. Po tej dacie tego rodzaju wada świadectwa nie ma charakteru istotnego. Fakt pracy wynika nie tylko ze świadectwa pracy ale też z legitymacji ubezpieczonego wydanej 24 października 1969 roku, która potwierdza jego zatrudnienie w Szkole Podstawowej w Ż..

Mając na uwadze przedstawione okoliczności, Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł, jak sentencji.

W apelacji od zaprezentowanego rozstrzygnięcia organ rentowy, zarzucając Sądowi pierwszej instancji naruszenie art. 477¹³ i art. 321 § 1 k.p.c., wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania wobec zaspokojenia roszczenia przez ustalenie kapitału początkowego i przyznanie prawa do emerytury.

Skarżący podniósł, iż w dniu 9 marca 2018 roku, tj. już w toku postępowania sądowego o prawo do świadczenia, ubezpieczony przedłożył w ZUS świadectwo pracy potwierdzające okres zatrudnienia w Wojewódzkim Urzędzie Spraw Wewnętrznych od 1 listopada 1976 roku do 31 lipca 1990 roku.

Na podstawie nowych dokumentów organ rentowy decyzją z dnia 16 kwietnia 2018 roku ustalił kapitał początkowy, a decyzją z dnia 20 kwietnia 2018 roku przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od 1 września 2017 roku.

Decyzje te ubezpieczony zakwestionował w zakresie wysokości kapitału i emerytury osobnym odwołaniem. W odwołaniu od decyzji z 16 kwietnia 2018 roku i z 20 kwietnia 2018 roku w szczególności ubezpieczony domagał się doliczenia do stażu pracy okresów pracy od 7 sierpnia 1969 roku do 7 czerwca 1976 roku i od 20 sierpnia 1976 roku do 31 października 1976 roku w Szkole Podstawowej w Ż.. Sprawa została skierowana do Sądu i toczy się nadal pod sygnaturą IV U 898/18.

Skarżący podkreślił, że w piśmie z dnia 24 kwietnia 2018 roku poinformował Sąd o treści decyzji z 16 kwietnia 2018 roku i 20 kwietnia 2018 roku, czyli o ustaleniu kapitału początkowego oraz o przyznaniu ubezpieczonemu prawa do emerytury jednocześnie wnosząc, na podstawie art. 477¹³ k.p.c., o umorzenie postępowania. Sąd Okręgowy w żaden sposób nie odniósł się do wniosku o umorzenie postępowania i zaskarżonym wyrokiem zmienił decyzje z 8 listopada 2017 roku i 16 listopada 2017 roku.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

W sprawie bezspornym jest, że organ rentowy Zakład Ubezpieczeń społecznych Oddział w C. decyzją z dnia 16 kwietnia 2018 roku ustalił kapitał początkowy, a decyzją z dnia 20 kwietnia 2018 roku przyznał ubezpieczonemu J. K. prawo do emerytury od 1 września 2017 roku.

W odwołaniu od decyzji z 16 kwietnia 2018 roku i z 20 kwietnia 2018 roku w ubezpieczony domagał się doliczenia do stażu pracy okresów pracy od 7 sierpnia 1969 roku do 7 czerwca 1976 roku i od 20 sierpnia 1976 roku do 31 października 1976 roku w Szkole Podstawowej w Ż..

Zatem skarżący trafnie podnosi, iż w trakcie prowadzenia postępowania przed Sądem pierwszej instancji żądanie ubezpieczonego zgłoszone w odwołaniu od decyzji z dnia 8 listopada 2017 roku (odmawiającą ubezpieczonemu J. K. prawa do emerytury) oraz z dnia 16 listopada 2017 roku (odmawiającą ustalenia ubezpieczonemu J. K. kapitału początkowego) w całości zostało uwzględnione.

W piśmie procesowym z dnia 24 kwietnia 2018 roku organ rentowy poinformował Sąd Okręgowy, iż decyzją z dnia 16 kwietnia 2018 roku ustalił kapitał początkowy, a decyzją z dnia 20 kwietnia 2018 roku przyznał ubezpieczonemu J. K. prawo do emerytury od 1 września 2017 roku, wnosząc na tej podstawie o umorzenie postępowania.

Podkreślenia zatem wymaga, iż, zgodnie z normą art. 83 ust. 1 pkt 2 i 4 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 137, poz. 887 ze zm. dalej jako ustawa systemowa), organ rentowy wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących przebiegu ubezpieczeń oraz ustalania uprawnień do świadczeń z ubezpieczeń społecznych.

Od decyzji takich, na podstawie art. 83 ust. 2 ustawy systemowej, przysługuje odwołanie do właściwego sądu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, funkcja przepisu art. 83 ustawy systemowej sprowadza się usunięcia stanu niepewności, który mógłby wystąpić w relacjach dotyczących ubezpieczeń społecznych.

Cel tego przepisu jest zatem jasny.

Tak więc, norma przyjęta w jego treści legitymuje odwołującego się do wystąpienia z żądaniem mającym na celu usunięcie tego stanu niepewności.

Mając zatem na uwadze, że w postępowaniu przed organami rentowymi mają (na podstawie art. 123 cyt. ustawy systemowej i art. 124 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) posiłkowe zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego, przy uwzględnieniu art. 104 k.p.a. należy przyjąć, że decyzją administracyjną, jest jednostronna czynność posiadająca odpowiednią formę prawną i określająca konsekwencje stosowanej normy prawnej w odniesieniu do konkretnie oznaczonego adresata w sprawie indywidualnej.

Istotnym elementem decyzji, jako przejawu woli organu administracyjnego, jest stanowcze rozstrzygnięcie sprawy objętej wnioskiem wszczynającym postępowanie.

Jednocześnie należy zauważyć, że postępowanie sądowe w sprawach dotyczących ubezpieczenia rentowego wszczynane jest w rezultacie odwołania wniesionego od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Ma więc ono charakter odwoławczy. Jego przedmiotem jest ocena zgodności z prawem - w aspekcie formalnym i materialnym - decyzji wydanej przez organ rentowy na wniosek ubezpieczonego lub z urzędu. Jest zatem postępowaniem kontrolnym. Badanie owej legalności decyzji i orzekanie o niej jest możliwe tylko przy uwzględnieniu stanu faktycznego i prawnego istniejącego w chwili wydawania decyzji.

Przedstawione rozważania opisują relację pomiędzy: żądaniem wniosku, przedmiotem rozpoznania w postępowaniu administracyjnym przed organem rentowym (zakończonym wydaniem decyzji) oraz postępowaniem sądowym (sprowadzającym się do badania jej legalności).

Sąd Apelacyjny podziela zatem stanowisko zgodnie, z którym w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot rozpoznania sprawy sądowej wyznacza decyzja organu rentowego, od której wniesiono odwołanie (art. 477⁹ i art. 477¹⁴ k.p.c.) i w tym tylko zakresie podlega ona kontroli sądu zarówno pod względem jej formalnej poprawności, jak

i merytorycznej zasadności (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 2010 roku, III UK 75/09 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 marca 2011 roku, III UZ 1/11). Jednocześnie zwrócić należy uwagę, że na mocy art. 477¹³ § 1 k.p.c., zmiana przez organ rentowy zaskarżonej decyzji przed rozstrzygnięciem sprawy przez sąd - przez wydanie decyzji lub orzeczenia uwzględniającego w całości lub w części żądanie strony - powoduje umorzenie postępowania w całości lub w części. Wykładnia art. 477¹³ k.p.c. nie budzi wątpliwości i nie da się z niej wyprowadzić wniosku, że chodzi wyłącznie o zmianę przez organ rentowy zaskarżonej decyzji w drodze wydania decyzji zmieniającej. Zmiana ta może nastąpić przez wydanie - stosownie do okoliczności danej sprawy - każdej decyzji, byleby tylko jej skutkiem było uwzględnienie w całości lub w części żądania strony objętego przedmiotem zaskarżonej decyzji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2012 r., II UK 225/11). Przy czym podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 4 kwietnia 2012 roku (II UK 9/12) trafnie wyjaśnił, iż przepis art. 477¹³ k.p.c. ma jednoznaczne brzmienie, z którego wynika, iż zmiana zaskarżonej decyzji przez organ rentowy może nastąpić przez wydanie - stosownie do okoliczności danej sprawy - każdej decyzji, byleby tylko jej skutkiem było uwzględnienie w całości lub w części żądania strony objętego przedmiotem zaskarżonej decyzji.

Tymczasem w realiach niniejszej sprawy podkreślenia wymaga, iż przedmiotem decyzji z dnia 16 listopada 2017 r. oraz z dnia 16 kwietnia 2018 r. było rozstrzygnięcie żądania (pierwotnie negatywne, a następnie pozytywne) o ustalenie kapitału początkowego; natomiast przedmiotem decyzji z dnia 8 listopada 2017 roku i z dnia 20 kwietnia 2018 roku było rozstrzygnięcie żądania (pierwotnie negatywne, a następnie pozytywne) o ustalenie prawa do emerytury.

Zatem apelujący trafnie podnosi, że żądania ubezpieczonego zgłoszone w odwołaniu od decyzji z dnia 16 listopad 2017 roku i z dnia 8 listopada 2017 roku zostały uwzględnione w całości przez organ rentowy, przed wydaniem zaskarżonego wyroku.

Mając na uwadze przedstawione okoliczności Sąd Apelacyjny na podstawie art. 477¹³ k.p.c. w związku z art. 386 § 3 i art. 355 § 1 k.p.c., uchylił zaskarżony wyrok i umorzył postępowanie w sprawie.

/-/SSA J.Pietrzak /-/SSA M.Procek /-/SSO del. B.Torbus
Sędzia Przewodniczący Sędzia